

Monumentnummer*: 521665

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 12 januari 2001
Kadaster deel/nr 82806/51

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Landgraaf Landgraaf Limburg

Locatiennaam Locatieomschrijving
Ubach over Worms

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Ubach over Worms C 6230

Omschrijving**

Inleiding

Voormalig GEMEENTEHUIS annex POLITIEBUREAU te Ubach over Worms, 1931, in traditionele stijl. Gebouwd in opdracht van het bestuur van de voormalige gemeente Ubach-over-Worms, naar een ontwerp van architect ir. J. Beersma te Eygelshoven. Deze architect is met name bekend vanwege zijn ontwerpen voor de particuliere mijnonderneming Laura & Vereeniging te Eygelshoven. Zijn ontwerp voor het gemeentehuis te Ubach over Worms is in enigszins versoberde vorm gerealiseerd.

Het pand is vrijstaand gesitueerd en wordt omgeven door de Kerkstraat (oostzijde), Hovenstraat (noordzijde) en Schoolstraat (westzijde).

De werkruimten in het souterrain hebben tot aan de Tweede Wereldoorlog dienst gedaan als politiebureau.

Omschrijving

Het voormalige gemeentehuis annex politiebureau te Ubach over Worms heeft een in hoofdvorm rechthoekige PLATTEGROND. Aan de zuidzijde een uitgebouwd trappenhuisvolume, geflankeerd door bergings- en toiletruimten; aan de noordzijde een trappartij met entreebordes. Het pand heeft een volledige souterrainverdieping, telt twee BOUWLAGEN alsmede een zolderverdieping. Het geheel

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

wordt gedekt door een SCHILDDAK met geglazuurde blauwe Hollandse pannen. De dakconstructie heeft een zeer korte nokbalk, waarop de in 1996 gerestaureerde dakruiter met windveer is geplaatst. Het uitgebouwde trappenhuis aan de zuidzijde is onder een schilddak op de hoofdconstructie ingestoken. Een hoge bakstenen schoorsteen op het oostelijke dakvlak. Dakkapellen onder platte daken op het noordelijke en westelijke dakvlak. Bakgoten annex overstek. De aan weerszijden van het aan de zuidzijde uitgebouwde trappenhuis aanwezige toilet- en bergingsruimten hebben PLATTE DAKEN.

Rechthoekige stalen VENSTERS met kleine roedenverdeling, deels met glas-in-lood en deels voorzien van traliewerken. Rechthoekige, zowel stalen als houten buitenDEUREN. De buitengevels zijn opgetrokken in BAKSTEEN, op een hoge plint van Kunrader steen met gesneden voegen. De bakstenen zijn gemetseld in kettingverband. Kunststenen vensteromlijstingen, lateien en balkonconsoles. Keramische venstersdorpels. De VOORGEVEL van het gemeentehuis aan de Hovenstraat (noordzijde) is symmetrisch ingedeeld over drie assen. In de hoge plint, aan weerszijden van het entreebordes met traptreden, twee rechthoekige stalen souterrainvensters. De traptreden en het entreebordes worden geflankeerd door een borstwering in Kunrader steen. Centraal in de eerste bouwlaag een dubbele, rechthoekige houten entree deur met glaspanelen, verdiept geplaatst in een getrapte kunststenen omlijsting. Boven deze deur een klein bovenlicht. Aan weerszijden een rechthoekig stalen kruiskozijn onder een kunststenen latei. Boven deze vensters respectievelijk de Nederlandse en Limburgse wapenschilden.

Centraal in de tweede bouwlaag, ter plaatse van de raadzaal, een reeks van drie hoge stalen balkondeuren met boven- en zijlichten, voorzien van glas-in-lood. Deze deuren, geplaatst in een kunststenen omlijsting, geven toegang tot een balkon op consoles met een gesmede, uit een reeks horizontale delen samengestelde borstwering. De middenas loopt uit in een kleine topgevel voorzien van het opschrift 'Ubach over Worms', waarboven een vlaggenmasthouder. Op de topgevel een kleine metalen balustrade. In de eerste en derde vensteras van de tweede bouwlaag een vierkant stalen venster in een kunststenen omlijsting.

De ZIJGEVEL aan de Kerkstraat (oostzijde) is nagenoeg symmetrisch ingedeeld over drie vensterassen. Een licht risalerende middenas. In de hoge plint bevindt zich de rechthoekige houten deur van de zij-ingang onder een betonnen luifel. Boven deze luifel een bovenlicht in een kunststenen omlijsting. Aan weerszijden van het bovenlicht een rechthoekig stalen zijlicht. Hoog in de tweede laag van de middenas, ter plaatse van de toiletruimte, een rechthoekig stalen vensterkozijn. In de beide vensterassen aan weerszijden is de eerste bouwlaag voorzien van een rechthoekig stalen kruiskozijn onder een kunststenen latei, in de tweede laag van een rechthoekig stalen vensterkozijn met bovenlicht in een kunststenen omlijsting. In de hoge plint zijn rechthoekige stalen souterrainvensters geplaatst, aan de zuidzijde twee en aan de noordzijde één. Bloktandornamenten naast de hemelwaterafvoeren en in de kroonlijst.

De ZIJGEVEL aan de Schoolstraat (westzijde) wordt gekenmerkt door een keermuur die de souterrainverdieping grotendeels aan het oog onttrekt. Tussen keermuur en buitengevel bevindt zich een hellingbaan. Zowel de keermuur als de buitengevel van de souterrainverdieping zijn uitgevoerd in Kunrader steen. In de middenas van het souterrain een reeks van drie rechthoekige, gekoppelde stalen vensters. In de vensteras aan de noordzijde een verticaal ingedeeld stalen vensterkozijn. Tussen de vensters van de noordelijke en de middenas is de rechthoekige entree deur van het voormalige politiebureau geplaatst. In de vensteras aan de zuidzijde bevinden zich twee rechthoekige stalen vensters.

In de eerste bouwlaag een reeks van vijf rechthoekige stalen kruiskozijsen onder kunststenen latei, in de tweede laag drie rechthoekige stalen vensters met bovenlicht met een kunststenen omlijsting. Bloktandornamenten aan weerszijden van de hemelwaterafvoeren en in de kroonlijst. De ACHTERGEVEL aan de zuidzijde is symmetrisch ingedeeld. De in Kunrader steen uitgevoerde plint wordt hier verlaagd voortgezet vanwege het overwegend in baksteen uitgebouwde trappenhuisrisaliet, geflankeerd door nog verder

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

vooruitspringende toileteenheden cq. bergruimten onder platte daken. Het trappenhuisrisaliet heeft in het souterrain alsmede in de eerste bouwlaag een reeks van drie rechthoekige stalen vensters. De identieke uitbouwen aan weerszijden van het trappenhuis hebben in de korte oost- respectievelijk westgevel twee rechthoekige stalen bovenlichten. In de tweede laag van het uitgebouwd trappenhuis een aanzienlijk rechthoekig stalen vensterkozijn met glas-in-lood onder een kunststenen latei. De terugliggende delen van de achtergevel hebben in de tweede laag een rechthoekig stalen venster met bovenlicht in een kunststenen omlijsting.

Het INTERIEUR van het gemeentehuis annex politiebureau is wat betreft de indeling van het interieur in hoge mate gaaf bewaard gebleven. Nagenoeg alleen de indeling van de celruimten in het souterrain is gewijzigd. In de voormalige loketten in de meerkleurig betegelde hal zijn vitrines geplaatst. In dit interieur zijn onder meer van belang de oorspronkelijke trappenhuisen met tegellambriseringen; de raadzaal met oorspronkelijke meubilering, verlichtingsarmaturen, houten lambrisering en paneeldeuren, rozetten en kooflijsten in stuc; de burgemeesterskamer met houten lambrisering en een plafond met gestucte kaderlijsten.

Waardering

Het voormalige gemeentehuis annex politiebureau van Ubach over Worms is van cultuurhistorische waarde en bezit nationaal belang als exponent van de bestuurlijke c.q. sociaal-economische historie van de mijnstreek in het algemeen en Ubach over Worms in het bijzonder.

De architectuurhistorische waarden worden bepaald door de toegepaste bouwstijl, de betrokkenheid van architect J. Beersma, de esthetische kwaliteiten van diens ontwerp, het ten dele streekgebonden materiaalgebruik en de bijzondere samenhang tussen de vormgeving van het exterieur en de indeling van het interieur.

Het pand is vanwege de situering verbonden met de ontwikkeling cq. uitbreiding van Ubach over Worms in de eerste helft van de twintigste eeuw en is van belang voor het aanzien van zowel deze plaats als van de huidige gemeente Landgraaf.

Het gemeentehuis beschikt over een zeer hoge mate van architectonische gaafheid van zowel exterieur als interieur. Ook is het gebouw van belang voor de visuele gaafheid van de bebouwde omgeving. Bovendien is een dergelijk gaaf bewaard gebleven voormalig gemeentehuis in regionaal opzicht redelijk zeldzaam te noemen.

Hoofdcategorie

Bestuursgebouwen, rechtsgebouwen en overheidsgebouwen

Subcategorie

Bestuursgebouw en onderdl

Functie

Gemeentehuis